

WHO IS THE BOSS OF THE HOME?

A bitter argument between Abraham and Sarah is settled by G-d Himself, teaching us the Jewish model for running the home, and the proper roles of husband and wife.

JEWISH INSIGHTS

A TASTE OF THE REBBE'S TEACHINGS

PARSHAT VAYERA

Jewish Insights is made possible by:

Rabbi Yossi and Yael Michelashvili

For sponsorship opportunities, email info@jewishinsights.org

The Shluchim Office

Director | Rabbi Gedalya Shemtov Development | Rabbi Mendy Shemtov

Editors

Rabbi Avraham Greenberg Rabbi Zusha Greenberg

English

Translation and editing | Rabbi Mendel Super Proofreading | Rabbi Mendel Levertov

Hebrew

Linguistic editing | Rabbi Zushe Greisman Proofreading | Rabbi Menachem Wilhelm

Spanish

Translation and editing | Rabbi Rafi Tawill

French

Translation and editing | Rabbi Yahir Elbaz Proofreading | S. Elbaz

Portuguese

Translation | Mr. Yitzchak Dayan Editing | Rabbi Yeshaya Dayan Layout Design | Mike Katan

Layout

Berel Marozov

Website

Yuval Katz and Yisrael Visotzsky

Administration

Levi Shemtov

Advisory Committee

Rabbi Asher Deren - Cape Town, South Africa Rabbi Mendy Gerlitzsky - Tel Aviv, Israel Rabbi Levi Greenberg - El Paso, Texas Rabbi Dovid Goldberg - São Paulo, Brazil Rabbi Levi Shaikevitz - Kfar Chabad, Israel Rabbi Mendy Greenberg - Twinsburg, Ohio Rabbi Shmuel Freedman - Bahia Blanca, Argentina Rabbi Yosef Yitzchak Blau - Moshav Kineret, Israel Rabbi Chaim Drukman - Lucerne, Switzerland

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"M Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

A. Listen to Sarah

Family conflict

Source 1 Genesis 21:9-10

Sarah saw the son of Hagar the Egyptian, whom she had borne to Abraham, making merry.

Sarah said to Abraham, "Drive out this maid and her son, for the son of this maid shall not inherit with my son, with Isaac." וַתֵּרֶא שָּׁרָה אֶת כָּן הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק.

וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם: "גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָה כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן הָאָמָה הַזֹּאת עִם בְּנִי עִם יִצְחָק".

Source 2 Tosefta, Sotah 6

Rabbi Akiva taught: "Making merry" in this context means idol worship.... Sarah witnessed Yishmael build an altar, trap grasshoppers and sacrifice them on the altar.

Rabbi Eliezer the son of Rabbi Yose of the Galilie said that "making merry" here means illicit sexual relations.... Sarah witnessed Yishmael engaging in illicit sexual actions... Sarah saw him climbing over fences and abusing women.

Rabbi Yishmael said this language means murder. . . . Sarah witnessed Yishmael aiming an arrow at Isaac. דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיכָא וַתַּרָא שֶׂדָה אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַכְרָהָם מְצַחֵק, אֵין צְחוֹק הָאָמוּר כָּאן אֶלָּא עֲבוֹדָה זְרָה... שֶׁהִיְתָה אִמֵּגוּ שָׂרָה רוֹאָה אֶת יִשְׁמִעאל שֶׁהָיָה בּוֹנֶה בַּמַּסִין (במות), וְצָד חֲגָבִים, וּמַעֲלֶה וּמַקְטִיר לַצֵבֹדָה זָרָה.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹמֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אֵין שְׁחוֹק הָאָמוּר בָּאן אֶלָּא גִּלוּי עֲרָיוֹת... שֶׁהְיְתָה אָמֵנוּ שֶׂרָה רוֹאָה אֶת יִשְׁמָעֵאל מְעַנֶּה אֶת הַנְּשִׁים.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר אֵין לְשׁוֹן צְחוֹק אֶלָּא שְׁפִיכוּת דָּמִים... שֶׁהְיְתָה אִמֵּנוּ שָּׂרָה רוֹאָה אֶת יִשְׁמָעֵאל נוֹטֵל קֶשֶׁת וְחָצִים וּמְזֶרֵק כְּלַפֵּי יִצְחָק.

G-d intervenes

Source 3 Genesis 21:11-13

But the matter greatly displeased Abraham, concerning his son.G-d said to Abraham, "Don't be displeased concerning the lad and

וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אוֹדת בְּנוֹ. וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל אַבְרָהָם: "אַל יֵרַע בְּעֵינֶיךְ עַל הַנַּעַר וְעַל אֲמָתֶךְ, concerning your maid. Whatever Sarah tells you, listen to her voice, for it is Isaac who will be called your descendant. But I will also make the son of the maid into a nation, because he is your seed."

כּל אֲשֶׁר תֹאמַר אֵלֶיךְ שָּׁרָה שְׁמַע בְּּקֹלָה כִּי בְיִצְחָק יִקְּרֵא לְךְ זְרַע. וְגַם אֶת בֶּן הָאָמָה לְגוֹי אֲשִׂימֶנוּ כִּי זַרְעֲּךְ הוּא".

B. The Physical and Spiritual Role of Water

Source 4 Numbers 20:1-2; 7-8

The entire Jewish people arrived at the desert of Zin in the first month, and the people settled in Kadesh. Miriam died there and was buried there. The people had no water; so they assembled against Moses and Aaron.

G-d spoke to Moses, saying: "Take the staff and assemble the people, you and your brother Aaron. Speak to the rock in their presence so that it will give forth its water. You shall bring forth water for them from the rock and give the people and their livestock to drink." וַיָּכֹאוּ בְנֵי יִשְּׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מִדְבַּר צִן בַּחֹדֶשׁ הָרְאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקָדֵשׁ וַתִּמְת שָׁם מִרְיָם וַתִּקְבֵר שָׁם. וְלֹא הָיָה מֵיִם לְעֵדָה וַיִּקְהֲלוּ עַל משֶׁה וְעַל אֲהֲרֹן.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. קַח אֶת הַמַּשֶּה וְהַקְהֵל אֶת הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךְ וְדִבּּרְתֶּם אֶל הַפֶּלֵע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימְיו וְהוֹצֵאתְ לְהָם מֵיִם מִן הַפֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם.

Source 5 Talmud, Taanit 9a

Rabbi Yose says: The Jewish people had three good stewards: Moses, Aaron and Miriam. Three gifts were granted through them: the well, the clouds of glory and the manna. The well was in Miriam's merit; the clouds of glory in Aaron's merit; and the manna in the merit of Moses.

When Miriam passed away, the well dried up, and it returned in the merit of both of them.

When Aaron passed away, the clouds of glory disappeared, and they returned in the merit of Moses.

רַבִּי יוֹמֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלֹשֶׁה פַּרְנָסִים טוֹכִים עָמְדוּ לְיִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ הַן: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּמִרְיָם. וְשָׁלֹשׁ מַתְּנוֹת טוֹבוֹת נִיתְנוּ עַל יָדָם, וְאֵלּוּ הַן: בְּאֵר, וְעָנָן, וּמָן. בְּאֵר – בִּזְכוּת מִרְיָם, עַמּוּד עָנָן – בִּזְכוּת אַהֲרֹן, מָן – בִּזְכוּת מֹשֶׁה.

מֵתָה מִרְיָם – נִסְתַּלֵּק הַבְּאֵר... וְחַזְרַה בִּזְכוּת שָׁנֵיהֵן.

מֶת אַהֲרֹן – נִסְתַּלְקוּ עַנְנֵי כָּבוֹד, וחָזְרוּ שְׁנֵיהֶם בִּזְכוּת מֹשֶה.

>> The Rebbe

Why is the well associated with Miriam?

The Torah relates in the portion of Chukat that when Miriam died the people had no water. The sages explain that for all of their forty years in the desert the well existed in Miriam's merit. When Miriam died, the well dried up and the people had no water. A special miracle was required, as the Torah goes on to relate how G-d instructed Moses to work a miracle for the people to provide them with water.

There is a very surprising point here that requires explanation.

The sages teach that the manna came in Moses's merit, the clouds of glory in Aaron's merit, and the well of water was in Miriam's merit.

Why is water specifically associated so closely with Miriam, to the point that after her passing a special divine command of "speak to the rock and it will give water" was needed in order to restate the well in Moses and Aaron's merit?

The role of water in digestion

Maimonides writes in his commentary on the Mishnah "water doesn't nourish the person like food, but it carries the food to the necessary places." מסופר בפרשת חוקת¹, שכאשר "ותמת... מרים" אזי "לא היה מים לעדה", ופירשו חז"ל² "שכל ארבעים שנה היה להם הבאר בזכות מרים", ולכן, במיתת מרים "לא היה מים לעדה", כיון שפסקה הבאר, ואז היה צריך להיות נס מיוחד - כמסופר בהמשך הפרשה³ שהקב"ה ציווה למשה להראות לבני ישראל נס שיהיו להם עוד מים.

ולכאורה, הרי זה דבר פליאה שאינו מובן:

אמרו חז"ל שה"מן" היה בזכות משה, וענני הכבוד היו בזכות אהרן; ואילו הבאר - ענין המים - היתה בזכות מרים דוקא!

מדוע דווקא המים היו קשורים כל כך עם מרים, ועד כדי כך, שכדי שלאחר מיתת מרים תוכל להיות הבאר בזכות משה ואהרן, היה צריך להיות ציווי מיוחד מהקב"ה שיהיה עוד הפעם מחדש⁵ "ודברתם אל הסלע גו' ונתן מימיו"?

נקודת הענין בזה, בהקדם מה שכתב הרמב"ם בפירוש המשניות⁶־ש"המים... אינם מן המזונות אבל הם מוליכין המזון למקומותיו הידועות". People need water, because without it they will be too parched to survive. But the primary function of water is to soften the food and carry the blood through the body. This is what the sages mean when they say "if a person ate and didn't drink, their food is like blood"—without water the blood becomes too thick and can't reach the small veins in the body.

כלומר: למרות שיש צורך במים, שהרי לולי המים ישנו ענין של צימאון שנוגע לולי המים ישנו ענין של צימאון שנוגע בקיום וחיות האדם, מכל מקום, תפקיד המים הוא לרכך את המזון ולהוליך את הדם בכל הגוף. וזהו שאמרו חז"ל" אכל ולא שתה אכילתו דם", כי, לולי המים נעשה הדם סמיך, ולא יכול ללכת ולהגיע עד לגיד היותר דק שבגוף.

"Water" in divine service

Every physical phenomena reflects a spiritual reality, and the spiritual reality reflects man's Divine service.

Aperson can contemplate a matter thoroughly in their mind and understand logically why they need to act in a certain way, and nevertheless that understanding can fail to have a practical impact—it doesn't reach the small veins in their hands or feet. The person understands the matter logically, and may even feel it in their heart. But it still doesn't reach their extremities—the fingers, toes, and the heel of the foot which is supposed to "run for a mitzyah."

We need to work on this, to ensure that whatever task we are focusing on should not only be perfect in its natural place, but that it should also reach and influence all of our other elements. Our entire beings need to be fully aligned with the particular point regarding fulfilling G-d's Will that we meditated on, or developed emotions towards.

מזה מובן גם ענין המים בעבודת האדם - שהרי כל הענינים כפי שהם בגשמיות באים מצד הענינים כפי שהם ברוחניות, והענינים ברוחניות הם מפני שכן הם בעבודת האדם:

יכולה להיות התבוננות טובה במוח שבראש, כך, שבשכלו יבין היטב כיצד צריך להתנהג, ולמרות זאת לא יומשך מזה בגיד דק שברגל או ביד, והיינו, שלא תהיה לזה השפעה במעשה בפועל; הוא מבין אמנם בשכלו, ויתכן אפילו שמרגיש זאת במדות שבלב, אבל למרות זאת, אין זה נמשך ומגיע לאצבע שביד, לאצבע שברגל ועד לעקב שברגל, שיהיה "רץ למצווה"⁸.

ועל זה יש צורך בעבודת האדם - שלא זו בלבד שהענין שבו נעשית העבודה יהיה כדבעי במקומו הוא, אלא שיומשך ממנו גם לכל שאר הענינים, והיינו, שכל הענינים הקשורים עמו יהיו באותו מעמד ומצב כמו שהוא בנקודה שבה התבונן או שהיה לו ההרגש שצריך להתנהג כרצונו של הקב"ה.

C. Male and Female roles in the Jewish Home

>> The Rebbe

The general direction and the specific implementation

This is true regarding the personal divine service of every individual, and it is also true regarding the general structure of the home.

There are responsibilities that are born primarily by men, and other responsibilities born primarily by women.

It is a man's responsibility to give a general directive that the conduct of the home, the education of the children, and the conduct of the entire family should be in accordance with the instructions of the Code of Jewish Law.

Buttranslating this general directive into detailed instructions, determining the particulars of managing the house, educating the children, and the conduct of all the family members so that even the smallest detail of daily life should reflect the truth of "Hear O Israel, the L-rd our G-d, the L-rd is One" that the husband recites in the morning—this depends primarily on the wife, the mainstay of the home. She is the one who implements this concept and applies it to the practical conduct of the home, in all of its details.

כשם שהדברים אמורים בעבודת האדם בכל אחד מישראל־כן הוא גם בכללות מבנה הבית הישראלי:

ישנם ענינים המוטלים בעיקר על האיש - הבעל, ויש ענינים המוטלים בעיקר על האשה.

ענינו של הבעל הוא לתת הוראה כללית, באופן של נקודה, שהנהגת הבית, חינוך הילדים והנהגת כל אחד מבני הבית, צריכים להיות באופן המתאים על פי שולחן ערוך.

אבל כאשר צריכים להמשיך זאת בכל
הפרטים: לקבוע את כל הפרטים של
הנהגת הבית, את כל הפרטים של
חינוך הילדים, ואת כל הפרטים של
הנהגת בני הבית, כך, שגם הפרט
היותר קטן שבחיי היומיום, יהיה ניכר
ונרגש בו הענין של "שמע ישראל
ה' אלוקינו ה' אחד" שאמר הבעל
בבוקר - הרי זה תלוי בעקרת הבית,
שהיא זו שמחדירה את הרעיון הזה
ומביאה אותו בפועל בהנהגת הבית
לכל פרטיו.

Abraham pointed the direction, Sarah implemented

We see this reflected clearly even by the leaders of the Jewish people, all the way back to the first Jew, Abraham.

Abraham gave a general directive regarding the education of his children, "For I have known him, because he directs his children and his household after him to keep the way of G-d by performing righteousness and justice." But for the particular details of education, how to teach the children, which friends to shield them from, etc.—this was all determined by Sarah. Abraham was instructed, "whatever Sarah tells you, heed her voice.

The same holds true for every Jewish woman, all of whom are called "daughters of Sarah, Rebbecca, Rachel, and Leah." When a Jewish woman follows the example set by our matriarchs, we are told "whatever Ssrah tells you, heed her voice." All of the specific details of the fundamentals of the Jewish home, such as educating the children, kosher food, proper conduct, Shabbat and festival (including adding time before Shabbat and the festivals), etc., all depend on the Jewish woman.

כפי שרואים במוחש הן אצל יחידים והן אפילו אצל נשמות כלליות, אפילו אצל נשיאים בישראל, ועד ליהודי הראשון, "אחד היה אברהם"⁹.

כאשר דובר על אודות חינוך הבנים, נתן אברהם את ההוראה הכללית - "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט"¹⁰; אבל בנוגע לפרטי החינוך, כיצד לחנכו, ומאיזה חברים צריכים לשמור עליו - הרי זה נעשה על ידי שרה, ועל זה נאמר לאברהם "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה"¹¹.

כן הוא אצל כל בת ישראל, שכל אחת מהן נקראת בת שרה, רבקה, רחל ולאה - שכאשר הנהגתה היא על פי ההוראות והדוגמאות של ארבע האמהות, אזי אומרים: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" בענינים הפרטיים שעליהם עומד הבית היהודי, החל מחינוך הבנים והבנות, ועד לכשרות המאכלים, כשרות ההנהגה, שמירת שבת וחג ותוספת שבת וחג, וכל הפרטים שישנם בחיי האדם.

Miriam—a historic educator

The same division of responsibilities can be seen among the "three shepherds" of the Jewish people—Moses, Aaron, and Miriam.

While still in Egypt Miriam worked, together

כמו כן גם כאשר היתה אצל בני ישראל ההתחלקות של "שלשת הרועים"¹², כמובא במסכת תענית¹³ שמתייחס למשה אהרן ומרים:

with her mother, to raise a generation of children who would go on to say "this is my G-d and I will adorn Him." We know this because our sages inform us that the midwives Shifrah and Puah were Yocheved and her daughter Miriam.

Later as well, when the Jewish people were in the desert, the water was in Miriam's merit. This means that Miriam imparted to the Jewish people the quality of "water." The role of "water" was to carry the "manna," the bread from Heaven, which represents the passion for Judaism that we are given from Above and bring it to all of the limbs and veins of the body, every element in the lives of the Jewish people.

After Miriam's passing a special miracle was required in order to bring the well back through Moses and Aaron.

The lesson for every woman

Like all Torah matters, this concept is also a directive for our contemporary lives.

We must know that every Jewish woman has the duty and merit of bringing the Divine light of the "bread from Heaven" into every Jewish home, just like Miriam did for the entire Jewish people. She does so for her personal home, her neighbor's home, and even for the Jew on the other side of the world, because the Jewish people are a single entity and responsible for each other.

מרים - עוד בהיותה במצרים, התעסקה יחד עם אמה בהעמדת דור של ילדים שאחר כך אמרו "זה א-לי ואנוהו"¹⁴, כדאיתא במדרשי חז"ל ששפרה ופועה הם יוכבד ובתה מרים.

כמו כן לאחר מכן, בצאת בני ישראל למדבר, היו המים בזכותה של מרים, והיינו. שמרים הנביאה פעלה להבהיר ולהאיר ("זכות" מלשון זכות ובהירות) אצל בני ישראל את ענין המים (בארה של מרים). שפעולתם היא להוליד את ה"מן" - "לחם מן השמים"¹⁶, חיות של יהדות שנמשך מן השמים, "לחם אבירים ^{- 18}אכל איש)"¹⁷, שלא היה בו פסולת ולהמשיכו בכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים. ובכל הענינים שהיו קשורים עם בני ישראל.

ואחר כך היה צורך בנתינת כוח מיוחדת ונס מיוחד - שענין זה יחזור ויומשך עוד הפעם על ידי משה ואהרן.

ככל עניני התורה - מהווה גם ענין זה הוראה עד לימינו אלו:

צריכים לדעת, שעל כל בת ישראל מוטלת החובה והזכות, שבזכותה יומשך בכל בית ישראל - בביתה הפרטי, אצל השכנים, ועד לקצווי ארץ - שהרי כל בני ישראל הם קומה שלימה 19, ו"כל ישראל חברים"²⁰ ו"ערבים זה לזה"²¹ האלוקות שב"לחם מן השמים", כפי שנמשך בכל מחנה ישראל על ידי מרים הנביאה בימיה.

^{.14} בשלח טו, ב.

^{.15} סוטה יא, ב. הובא בפרש"י עה"ת שמות א, טו.

^{.16} בשלח טז, ד.

^{17.} תהלים עח. כה. .18 ראה יומא עה, ב.

^{21.} סנהדרין כז, סע"ב. וש"נ. הובא בפרש"י עה"ת בחוקותי כו, לז

The verse states regarding Miriam "all of the women followed her." This refers to all Jewish women in all generations. They all follow Miriam's path and emulate her actions, bringing the "water" of Miriam's well and carrying the "bread from Heaven" into all elements of the Jewish home. Even the material elements of life will be without difficulties and concealment, and the money will be spent on healthy and positive matters, good for Heaven and good for fellow humans, good causes that bear fruit.

The above-related events with the well of Miriam occurred during the fortieth year in the desert for the generation that entered the Land of Israel, as preparation for their entry. In our time we find ourselves in a similar situation, as we are the final generation of exile and very soon the redemption will begin and we will enter the Land of Israel, with strength, joy, and gladness.

ועל זה נאמר22 "ותצאן כל הנשים אחריה" - שמתייחס לכל נשי ובנות ישראל עד סוף כל הדורות, שכולן הולכות בהנהגת מרים ובדרך שסללה מרים ־ להביא את מי הבאר (בארה של מרים) בכל עניני בית ישראל, ולהוליך את ה"לחם מן השמים", כך, שאפילו הענינים הגשמיים יהיו ללא פסולת, ללא קשיים, וללא העלמות והסתרים, והיינו, שהפרנסה תנוצל על דברים בריאים ומאירים, טוב לשמים וטוב לבריות, וטוב העושה פירות23. וכשם שהענינים הללו הם סיפורים שאירעו בשנת הארבעים, בתור הכנה לכניסה לארץ על ידי הדור שנכנס לארץ -כן הוא גם בנוגע להוראה בדורנו זה, שהוא הדור האחרון של הגלות, ובקרוב ממש תהיה אתחלתא דגאולה והכניסה לארץ, על ידי משיח צדקנו, ביד רמה, ובשמחה ובטוב לבב.

משיחת י"ב תמוז, ה'תשכ"א, הנחה בלתי מוגה תורת מנחם, כרך ל"א עמוד 136 ואילך

Key Points:

- As the Jewish people journeyed through the wilderness, they drank from a miraculous well provided in Miriam's merit. This reflects a special connection between water and Miriam the prophetess. What is the nature of this connection?
- The role of water in the human body is to soften food and transport blood to all parts of the body (Maimonides). In terms of Divine service, water represents the process of carrying intellectual and emotional insights down to actual deeds and practical application.

- This principle also applies to the family structure in Judaism as well. The husband's role is to set the overall direction of the household according to the path of the Torah. The wife's role is to decide how to implement education in a practical way, ensuring that general insights are realized in actual actions.
- This is the connection between the Jewish woman and water: guiding and directing insights until they reach practical expression.
- Therefore, when a disagreement arises between Sarah and Abraham on practical aspects of Isaac's upbringing (whether Yishmael's influence is positive or negative on Isaac's education), G-d commands Abraham to listen to Sarah.

Takeaway:

The man's role is to provide the household's overarching vision—to educate the children in the way of G-d. The woman's role is to navigate and determine the practical method of implementation, illuminating the home and guiding the children along the Torah path.